

Darba kārtība

Atveseļošanas fonda plāna ieviešanas jautājumi

07.10.2021

10:00 – 11:30 MS TEAMS

1. Aktualitātes par Atveseļošanas fonda plāna ieviešanas saistīto dokumentu izstrādi/statusu no EK puses
2. Uzraudzības mehānisms (*pārbaužu apjomi, auditu kopsavilkums, EK auditu vadlīnijas*)
 - RI prezentācija par plānoto pārbaužu tvērumu
 - FM IAD prezentācija par plānoto iesaisti
 - IUB prezentācija par iepirkumu pirmspārbaužu tvērumu (+ sociālais iepirkums (PROVIDUS))
 - CFLA prezentācija par plānoto pārbaužu tvērumu
 - KPVIS/IT sistēma
 - Progress KPVIS funkcionalitātes izstrādei investīciju uzraudzībai
 - Par progresa datu ziņošanas modeli EK
3. Vispārīgie jautājumi (*jautājumi no MKN un informatīvā ziņojuma saskaņošanas procesa*)
4. Turpmākie soļi

Skaidrojumi/atbildes

1. Atveseļošanas fonda un ES fondu galvenās atšķirības

	Multi-annual Financial Framework 2021-2027	Recovery & Resilience Facility (RRF) NGEU
Beneficiaries	Projects, businesses	Member States (beneficiary/borrower)
Management	Direct, shared or indirect	direct management
Payment	Reimbursement of costs Partly on SCO/FNLC	Performance based Fully FNLC “cash for result”
Funding	EU budget + MS co-financing	EU debt funded/No co-financing
Controls	Checks on costs	Checks on achieving milestones/targets Check Col/Fraud/Corruption/DF

- **Different compliance criteria require different checks and audits**

2. Publicitātes nosacījumi

STRATĒGIJA

- Atveseļošanas fonda¹ (turpmāk – AF) stratēģiskie komunikācijas mērķi tiks iekļauti **kopējās ES fondu komunikācijas stratēģijas ietvaros**.
[Stratēģijas indikatīvais izstrādes termiņš 2021. gada decembris]
- Balstoties uz stratēģijā definētajiem virsmērķiem, **AF vadībā iesaistītās institūcijas izstrādās komunikācijas plānus**, kuros paredzēti jau specifiski pasākumi konkrētu mērķa grupu informēšanai un izpratnes veicināšanai par AF kopējo ieguldījumu un konkrētiem atbalstītajiem projektiem

VIZUĀLĀ IDENTITĀTE

- AF vizuālās identitātes prasības tiks iekļautas **kopējās Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda komunikācijas un dizaina vadlīnijās**
[Vadlīniju indikatīvais izstrādes termiņš 2021. gada decembris]

3. Attiecināmība

1) Attiecināmības periods? Iestāžu darbības AF plāna nobīdes gadījumā?

No 2020. gada 1. februāra uzsāktie pasākumi ir attiecināmi, jāņem vērā, ka uz projektu iesniegumu atlases brīdi vai AF plānā identificēto konkrēto projektu līgumu vai vienošanās noslēgšanas brīdi nedrīkst tikt atbalstītas jau pabeigtas darbības. Projekta izdevumu veikšanas termiņš un investīciju ieviešanas termiņš ir no 2020.gada 1.februāra līdz 2026.gada 31.augustam. Rādītājiem termiņi noteikti AF plāna 2.pielikumā un Padomes īstenošanas lēmumā par Latvijas AF plāna novērtējuma apstiprināšanu. Līdz 2026.gada 31.augustam nepieciešams nodrošināt noteikto rādītāju sasniegšanu, investīcijas darbību veikšanu, maksājumu veikšanu, kā arī nodrošināt visu nepieciešamo pārbaužu veikšanu, lai pārlicinātos par rādītāju sasniegšanu un izdevumu attiecināmību.

Ziņojot EK progresu par atskaites punktiem un mērķiem:

Nozares ministrijas un Valsts kancelejas pienākums ir sekot līdzi AF plāna ietvaros noteikto reformu un investīciju atbilstoši īstenošanai un nepieciešamības gadījumā tūlītēji lemt par konkrētiem risinājumiem, lai tomēr sasniegtu atskaites punktus un

¹ *AF plāna 7. punkts Komunikācija

mērķus. Nozares ministrijas un Valsts kanceleja ir atbildīgi par to, lai virzītu atsevišķus (ar konkrētiem risinājumiem saistītus priekšlikumus) jautājumus izlemšanai MK, ja tas nepieciešams, vai arī rosināt priekšlikumus FM pusgada ziņojumā.

FM sadarbībā ar nozaru ministrijām un Valsts kanceleju regulāri veiks komunikāciju ar EK (EK ir rosinājusi reizi ceturksnī organizēt sanāksmes), tai skaitā par atskaites punktu un mērķu sasniegšanu vai nesasniegšanu, un pamatotos gadījumos var vienoties ar EK par maksājumu grafika pārskatīšanu. Ja dalībvalsts ziņo par nobīdi/kavēšanos ar konkrēto atskaites punktu un mērķu sasniegšanu, ir jānorāda pamatojums neizpildes iemesliem un plānotās darbības, lai izpildītu atskaites punktus un mērķus. EK vērtēs sniegto informāciju un lems par turpmākajām darbībām un sankcijām (piemēram, ietur maksājumu). Gadījumos, kad nozares ministrija vai Valsts kanceleja konstatē, ka AF plānā un pielikumos noteiktos rādītājus nebūs iespējams sasniegt, vai nepieciešamas izmaiņas AF plānā un tā pielikumos saistībā ar noteikto izmaksu aprēķina metodiku, kā arī jebkādas citas būtiskas izmaiņas, nozares ministrijai vai Valsts kancelejai nepieciešams informēt FM kā AF plāna koordinējošo iestādi par nepieciešamību gatavot grozījumus AF plānā. FM kā AF plāna koordinējošā iestāde izvērtēs rosināto grozījumu AF plānā nepieciešamības pamatojumu un rosinās grozījumus AF plānā. Tomēr vēršam uzmanību, ka AF plānu skaņo ne tikai EK, bet arī ES Padome.

2) Vai AF ietvaros ir neattiecināmas tikai PVN izmaksas, vai arī citi nodokļi un nodevas (piemēram, nodeva par būvatļaujas saņemšanu)? Vai pieļaujama elastība AF finansējuma izmantošanā, nodrošinot pārdales starp investīcijas izmaksu pozīcijām (t.sk. projekta ietvaros). Kādi būs projektu attiecināmie izdevumi?

Regula nedefinē attiecināmās un neattiecināmās izmaksas, kā tas ir ES fondu ietvaros. Regula nosaka tikai, ka PVN un iestāžu esošo darbinieku tekošās atalgojuma izmaksas nav finansējamas no AF plāna. Visām izmaksām, kas nepieciešamas, lai sasniegtu definētos atskaites punktus un mērķus, jābūt iekļautām AF plāna izmaksās/aprēķinos, kas tika apstiprināti no EK puses. Specifiski attiecināmības jautājumi individuāli ir jāaskaņo ar EK.

Tomēr, EK vērš uzmanību, ka maksājumi saskaņā ar AF ir atkarīgi no rezultātu sasniegšanas, konkrēti AF plāna atskaites punktiem un mērķiem. EK norāda, ka netiks "pārskatīta" informācija par izmaksām, kā arī EK nepārbaudīs vai nelūgs dalībvalstis pamatot faktiskās izmaksas ar aplēstajām izmaksām. Attiecīgi nozares ministriju, Valsts kancelejas un finansējuma saņēmēju uzdevums ir nodrošināt atskaites punktu un mērķu sasniegšanu ar AF plānā norādīto un apstiprināto finansējumu, ievērojot nacionālo likumdošanu un normatīvo regulējumu.

3) Vai pieļaujama mērķu sasniegšana nepilnā apmērā (piemēram, 90 %) un kādos gadījumos tiks piemērotas sankcijas?

AF plānā un CID (Padomes īstenošanas lēmumā) definētie atskaites punkti un mērķi pilnā (100%) apjomā jāsasniedz noteiktajā laika grafikā. Ja kāds no atskaites punktiem vai mērķiem netiek sasniegts pilnīgi, finansējums no EK netiek saņemts. Procentuāls finansējuma piešķirums atbilstoši izpildes procentam netiek paredzēts no EK puses.

Starpposma rādītāji, kas būs noteikti Operational Arrangement, būs saistoši dalībvalstij, bet tie kalpos kā uzraudzības mehānisms jeb atskaitīšanās ceļā uz CID noteiktajiem atskaites punktiem un mērķiem.

4) AF plāna 2.pielikuma "Izmaksas un finansējums" lapā "T2 Green Digital & Costs" kolonnā "Izmantotā metodika un izmaksu apraksts" ir sniegta informācija par AF investīciju ietvaros plānotajām izmaksām, to veidiem un apjomu. Ņemot vērā, ka minētā informācija kā AF plāna sastāvdaļa ir apstiprināta Eiropas Padomē, lūdzam skaidrot, vai izmaksu veidi (piemēram, projektu vadības izmaksas) kas ir iekļauti minētajā tabulā var tikt iekļautas attiecīgās AF investīcijas informatīvā ziņojuma vai Ministru kabineta noteikumu attiecināmo izmaksu kategoriju sarakstā?

Jā.

5) Ciktāl AF plāna investīciju īstenošanā jāpiemēro ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda attiecināmo un neattiecināmo izmaksu vadlīnijas, piemēram, par daļlaika noslodzes noteikšanu, virsstundu neattiecināmību, autoruzraudzības/būvuzraudzības ierobežojumiem u.c.?

Šādā detalizācijā ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda attiecināmo un neattiecināmo izmaksu vadlīnijas nav jāpiemēro. Attiecināmās darbības un izmaksas ir iestrādātas AF plānā katras reformas un investīcijas budžeta pamatojumā. Specifiski attiecināmības jautājumi individuāli ir jāaskaņo ar EK.

4. Valsts budžeta līdzekļu piesaiste

Finansējums tiks plānots atsevišķā budžeta programmā, veicot apropriācijas pārdali atbilstoši MK 17.07.2018. noteikumos Nr.421 "Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas" paredzētajam no budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" 80.00.00 programmas "Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai" noteiktajai kārtībai un saskaņā ar Ministru kabineta 2021.gada 7.septembra sēdes protokola Nr.60 32.§ "Par informatīvo ziņojumu "Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma administratīvā sloga un resursu novērtējumu" un Ministru kabineta noteikumu projektu "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība"" 2.punktu.

Šobrīd notiek darbs pie MK noteikumu Nr.421 "Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas" grozījumiem, lai nodrošinātu valsts budžeta finansējuma piešķiršanas iespējas nozaru ministrijām un Valsts kancelejai AF plāna īstenošanai un administrēšanai. Grozījumu projekts tuvākajā laikā tiks nodots saskaņošanai visām nozaru ministrijām un Valsts kancelejai.

MK noteikumos Nr.421 “Kārtība, kādā veic gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktās apropriācijas izmaiņas” un to grozījumu projektā (projekta versija uz 29.09.21) noteiktais kopumā nodrošinās:

1. Attiecībā uz **valsts budžeta priekšfinansējumu** nozares ministrijām un Valsts kancelejai pārdalei no 80.00.00 programmas Atveseļošanas fonda plāna reformu un investīciju īstenošanai Regulā un Ministru kabineta tiesību aktos par Atveseļošanas fonda plāna reformu un investīciju īstenošanu noteikto prasību ievērošanai, kas tiks kompensēts pilnā apmērā no Atveseļošanas fonda un kuru attiecināmība saskaņā ar Regulu noteikta, sākot ar 2020.gada 1.februāri, būs piemērojams šobrīd spēkā esošo **noteikumu Nr.421 24.1.apakšpunkts**, kas nosaka, ka no 80.00.00 programmas piešķir valsts budžeta priekšfinansējumu Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai atbilstoši normatīvajiem aktiem par attiecīgajiem finanšu instrumentiem.
2. Attiecībā uz **pievienotās vērtības nodokļa** izmaksu segšanu, kas nav attiecināma finansēšanai no Atveseļošanas fonda līdzekļiem, jo Regula to neparedz, taču šo izmaksu segšana ir būtiska, lai sekmīgi īstenotu Atveseļošanas fonda plāna reformu un investīciju projektus, būs piemērojams šobrīd spēkā esošo **noteikumu Nr.421 24.3.apakšpunkts**, kas nosaka, ka no 80.00.00 programmas piešķir līdzekļus budžeta iestādēm Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības projektu neattiecināmo izmaksu segšanai tikai tajos gadījumos un tādā apmērā, kāds noteikts tiesību aktos. Nozaru ministrijām un Valsts kancelejai būs šie izdevumi attiecīgi jāatrunā, sagatavojot un virzot attiecīgos Ministru kabineta tiesību aktus pieņemšanai uz Ministru kabinetu.
3. Savukārt, attiecībā uz **valsts budžeta līdzfinansējuma** pārdali nozares ministrijām un Valsts kancelejai no 80.00.00 programmas Atveseļošanas fonda plāna administrēšanas nodrošināšanai **noteikumus Nr.421 plānots papildināt ar jaunu 24.7.apakšpunktu**, kas paredz, ka “no 80.00.00 programmas piešķir valsts budžeta līdzfinansējumu Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna **administrēšanas nodrošināšanai** Regulā noteikto prasību ievērošanai. Valsts budžeta līdzfinansējums ietver **Ministru kabineta 2021.gada 7.septembra sēdes protokola Nr.60 32.§** “Par informatīvo ziņojumu “Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ieviešanu”” 4.punktā noteikto pienākumu nozares ministrijām un Valsts kancelejai Atveseļošanas fonda plāna administrēšanu un uzraudzību nodrošināt esošo amata vietu ietvaros, nepalielinot kopējo amata vietu skaitu resorā, un attiecas uz administratīvo izmaksu attiecināšanu, kas noteikta, sākot ar 2021.gada 1.jūliju.

Atbilstoši vadlīniju² projektā norādītajam, nozares ministrija vai Valsts kanceleja pieprasa visu nepieciešamo finansējumu investīciju īstenošanai sava resora budžeta apakšprogrammās un par sava resora iestādēm. Gadījumā, kad līgumslēdzējs būs

² “Vadlīnijas informatīvā ziņojuma vai Ministru kabineta noteikumu izstrādei par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna reformas vai investīcijas ieviešanu”

CFLA, izņemot budžeta iestādes, CFLA nodrošinās, gan finansējuma pieprasīšanu no valsts budžeta programmas 80.00.00, gan maksājumu, t.sk. avansa veikšanu.

NB! Tā kā administratīvo resursu finansējums ir attiecināms ar 2021. gada 1.jūliju, nepieciešams veikt pārgrāmatošanu un aizstāt TP līdzekļus ar piešķirtajiem resursiem AF administrēšanai, ja attiecināms. Minētais attiecas uz tām iestādēm, kuru darbinieki, kas tiek finansēti no ES fondu Tehniskās palīdzības līdzekļiem, tika iesaistīti ar AF plāna ieviešanas uzsākšanu saistīto uzdevumu veikšanā pēc AF plāna apstiprināšanas ES Padomē un šo darbinieku darba samaksa pilnībā tiks finansēta no TP līdzekļiem, jo Tehniskās palīdzības līdzekļu izmantošana AF administrēšanā nav attiecināmi.

5. Uzraudzības mehānisms

Nozaru ministrijas, Valsts kanceleja, CFLA

AF plānā noteikto reformu un investīciju īstenošanas procesa uzraudzības, kontroles un rezultātu pārbaudes procesu nodrošinās nozaru ministrijas un Valsts kanceleja savu pamatfunkciju ietvaros, kā arī piesaistot un sadarbojoties ar attiecīgajām kompetentajām institūcijām un paļaujoties uz to sniegto izvērtējumu par darbību atbilstību normatīvajiem aktiem. Izlases veidā un balstoties galvenokārt uz 3K (korupcija, krāpšana, interešu konflikts) un 2F (dubultfinansējums), kā arī sasniegto atskaites punktu un mērķu datu ticamību, pārbaūžu tvērumu atsevišķas pārbaudes neatbilstību riska mazināšanas nolūkā veiks CFLA kā kompetentā institūcija, ja vien tā nebūs investīciju projektu atlases veicējs, kad projektu uzraudzība tiks veikta pilnā uzraudzības ciklā, vienīgi to apmērs būs ievērojamāki mazāks kā ES fondu gadījumā, tas ir, jau minētās 3K un 2F pārbaudes un koncentrēšanās uz rezultātu nodrošināšanu. Ievērojot minēto, kontroļu kvalitāte kopumā saglabājas, bet tiek vienkāršots uzraudzības process, mainot fokusu uz procesa un rezultātu pārbaudi, ko norādījusi arī EK.

Latvijā katrai institūcijai jābūt izstrādātai iekšējās kontroles sistēmai atbilstoši MK noteikumiem Nr.326³ un atbilstoši MK noteikumiem Nr. 630⁴ noteiktas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai institūcijā.

Kopumā EK par prasībām auditu kopsavilkumam pauž to, ka dalībvalstīm (nozaru ministrijas un Valsts kanceleja, CFLA, ja ir līgumslēdzēj institūcija) ir pienākums:

a) regulāri pārbaudīt, vai piešķirtais finansējums ir pienācīgi izmantots saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem un vai visi AF plānā paredzēto reformu un investīciju projektu īstenošanas pasākumi ir pienācīgi īstenoti saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz krāpšanas, korupcija un interešu konfliktu novēršanu, atklāšanu un labošanu;

b) veikt atbilstīgus pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus, kā definēts Finanšu regulas 61. panta 2. un 3. punktā, kas ietekmē

³ <https://likumi.lv/doc.php?id=247746>

⁴ <https://likumi.lv/ta/id/294518-noteikumi-par-ieksejas-kontroles-sistemas-pamatprasibam-korupcijas-un-interesu-konflikta-riska-noversanai-publikas-personas-institucija>

Savienības finanšu intereses, un veikt tiesiskas darbības, lai atgūtu piesavinātos līdzekļus, tostarp saistībā ar jebkādiem pasākumiem reformu un investīciju projektu īstenošanai saskaņā ar AF plānu.

c) nodrošina atbilstīgus pasākumus, tostarp procedūras atskaites punktu un mērķu izpildes pārbaudei un pareizas finanšu pārvaldības horizontālo principu ievērošanai, tas ietver:

- pasākumus, ar kuru palīdzību iestādes pārbaudīs atskaites punktu un mērķu izpildi (piemēram, dokumentu pārskatīšana, pārbaudes uz vietas);
- pasākumus, ar kuru palīdzību iestādes pārbaudīs, vai nav nopietnu pārkāpumu (krāpšana, korupcija un interešu konflikts) un dubultfinansējums (piemēram, dokumentu pārbaude, pārbaudes uz vietas).

Kā norādīts Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumu Nr. 621 “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība” 8.1.apakšpunktā, nozares ministrija un Valsts kanceleja veic reformu un investīciju atbilstošu īstenošanu (tai skaitā to uzraudzību un risku pārvaldību) un veic iekšējās kontroles sistēmas izstrādi, īstenošanu, uzraudzību (tai skaitā iekšējo auditu). Tāpat 8.6.apakšpunktā noteikts, ka tās resora ietvaros nodrošina, ka finansējuma saņēmējs ievēro ar AF plāna īstenošanu saistītās prasības (tas ir, normatīvajos aktos noteiktās procedūras, lai iepirkumi, izdevumu pamatojošā dokumentācija un citas horizontāli definētās prasības tiktu ievērotas atbilstoši) un konstatējot, ka minētās prasības netiek ievērotas, tā pret finansējuma saņēmēju veic attiecīgas normatīvajos aktos noteiktas korektīvās darbības. CFLA veic izlases veida reformu un investīciju īstenošanas pārbaudes un investīciju projektu iesniegumu atlasītajos gadījumos, kad to paredz attiecīgie Ministru kabineta noteikumi par AF plāna investīciju īstenošanu.

FM kā AF plāna koordinējošā iestāde ir izstrādājusi vadlīniju⁵ projektu par AF plāna reformu un investīciju ieviešanas nosacījumu noteikšanu, kas iekļaujami MK informatīvajos ziņojumos vai MK noteikumos par AF plāna reformu vai investīciju ieviešanu. Sadaļā par Investīciju uzraudzību noteikts, ka informatīvajā ziņojumā vai MK noteikumos, nepieciešams paredzēt pārbažu un uzraudzības nosacījumus, ņemot vērā investīcijas specifiku, vienlaikus ņemot vērā, ka projektu izdevumu veikšanas termiņš un investīciju ieviešanas termiņš ir līdz 2026.gada 31.augustam. Attiecīgi nepieciešams plānot pārbažu un uzraudzības pasākumus, tā, lai līdz minētajam termiņam būtu iespējams gūt pārliecību par atskaites punktu un mērķu sasniegšanu, to pamatojošās dokumentācijas pietiekamību. Tāpat vadlīnijās paredzēts, ka jāietver nosacījumus vismaz šādu pārbažu veikšanai: 1) interešu konflikta, korupcijas un krāpšanas novēršana; 2) dubultfinansējuma riska novēršana; 3) sasniegto atskaites punktu un mērķu pamatojošās dokumentācijas pārbaude, t.sk. datu ticamības pārbaude. Gadījumos, kad CFLA būs līgumslēdzējs, CFLA nodrošinās: 1) projektu iesniegumu atlasīšanas veikšanu; 2) līgumu vai vienošanās par projektu īstenošanu noslēgšanu; 3) izlases veidā veiks pārbaudes par interešu konflikta, krāpšanas un

⁵ “Vadlīnijas informatīvā ziņojuma vai Ministru kabineta noteikumu izstrādei par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna reformas vai investīcijas ieviešanu”

korupcijas, kā arī dubultā finansējuma riska novēršanas pārbaudes; 4) pārbaudes projektu īstenošanas vietās; 5) komercdarbības atbalsta nosacījumu ievērošanas pārbaudes; 6) projekta ieviešanas progressa un sasniegto rādītāju pārbaudes; 7) datu ticamības pārbaudes. Gadījumos, kad CFLA nebūs līgumslēdzējs, tā izlases veidā veiks interešu konflikta, krāpšanas un korupcijas, sasniegto rādītāju, kā arī dubultā finansējuma riska novēršanas pārbaudes.

Papildus arī plānots izstrādāt bāzes nosacījumus pārkāpumu konstatēšanai, ziņošanai, atgūšanai ar mērķi informēt AF plāna ieviešanā iesaistītos un veidot vienotu izpratni par prasībām attiecībā uz nepieciešamo dalībvalsts rīcību konstatēto AF pārkāpumu gadījumos, t.sk. korektīvām darbībām, kā arī to piemērošanu un ziņošanu. Nosacījumos nav plānots ietvert valsts budžeta sistēmā jau esošus nosacījumus saistību izpildes nodrošināšanai, bet tiks norādīts par 100% atgūšanu kā korektīvo darbību interešu konflikta, krāpšanas un korupcijas, kā arī dubultā finansējuma gadījumos. Attiecībā uz cita veida iespējamām finanšu korekcijām jautājums par piemērotāko drošas finanšu pārvaldības nodrošināšanas metodēm un rīkiem, lai sniegtu pārlicību, ka normatīvie akti ir ievēroti, nacionāli ir atvērts diskusijām. Jautājumi ārpus nosacījumu regulējuma risināmi atbilstoši valsts budžeta sistēmā ierastajai kārtībai atkarībā no finansējuma saņēmēja uzņemto saistību veida. Faktiski tas nozīmē, ka konstatējot, ka AF plāna īstenošanas ietvaros normatīvajos aktos noteiktās prasības netiek ievērotas, pret finansējuma saņēmēju veic attiecīgas normatīvajos aktos noteiktas korektīvās darbības.

Papildus informācija

Katra institūcija reizi gadā nodrošina, ka KPVIS ir pieejama pamatojošā dokumentācija par atskaites punktu un mērķu sasniegšanu, sniedz kopsavilkumu par veiktajām pārbaudēm un pārvaldības deklarāciju tādā formā, kāda tā būs no EK puses piedāvāta, to nemodificējot katrai iestādei pēc pildāmas funkcijas, tādējādi apliecinot, ka katra iestāde atbilstoši savai kompetencei un Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumos Nr. 621 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība" noteiktajam funkciju tvērumam veic attiecīgo funkciju atbilstoši prasītajam un ar labas finanšu pārvaldības principiem.

FM kā AF plāna koordinators, ņemot vērā KPVIS pieejamo informāciju, sagatavo maksājuma pieprasījumu iesniegšanai EK, pievienojot visus nepieciešamos pavadošos dokumentus, t.sk. kopējo dalībvalsts pārvaldības deklarāciju.

Ar pārvaldības deklarāciju (nozares ministrija un Valsts kanceleja, CFLA, ja attiecināms) apliecina, ka:

- līdzekļi tika izmantoti paredzētajam mērķim,
- informācija, kas iesniegta kopā ar maksājuma pieprasījumu, ir pilnīga, precīza un uzticama
- ieviestās kontroles sistēmas sniedz vajadzīgās garantijas, ka līdzekļi tika pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamiem noteikumiem, jo īpaši noteikumiem par interešu konfliktu novēršanu, krāpšanas novēršanu, korupciju un dubultu finansējumu no mehānisma un citām Savienības programmām ar pareizas finanšu pārvaldības principu;

- pievieno kopsavilkumu par veiktajām pārbaudēm, tostarp konstatētajiem trūkumiem un veiktajām koriģējošajām darbībām

Pārvaldības deklarācijas veidne no EK ir iekļauta finansēšanas nolīguma III pielikumā: Pieejama šeit: [Normatīvie akti \(esfondi.lv\)](http://esfondi.lv)

Finanšu ministrija kā AF plāna revīzijas iestāde veic sistēmas auditus un darbību revīzijas.

Vispārējā pārbaūžu/revīzijas pieeja:

- Pamatojoties uz riska novērtējumu, veic pārbaudes/revīzijas (laiks, apjoms, risku vērtējuma pamatojums/pieeja, reaģēšana uz riskiem/nepilnībām)
- Revīzijas stratēģija (Revīzijas iestāde): sistēmas revīzijas, lai iegūtu pietiekamus atbilstošus revīzijas pierādījumus par attiecīgo kontroles darbību efektivitāti un likumības un darbību revīzijas.

Sistēmas auditu mērķis (FM kā AF plāna revīzijas iestāde):

- gūt pamatotu pārliecību, ka attiecīgā AF plāna uzraudzības un īstenošanas pasākumi sniedz pilnīgus, precīzus un ticamus datus par AF plānā noteiktajiem atskaites punktiem un mērķiem. Šajās revīzijās novērtē, vai tiek īstenotas efektīvas kontroles, lai savāktu, apkopotu un ziņotu par saistītajiem datiem, un vai paziņotie sasniegtie atskaites punkti un mērķi atbilst datiem un datu avotiem.
- gūt pamatotu pārliecību, ka pārbaudītā iekšējās kontroles sistēma nodrošina, ka līdzekļi tika pārvaldīti saskaņā ar visiem piemērojamiem noteikumiem un ka sistēmas spēj novērst, atklāt un labot interešu konflikta, korupcijas, krāpšanas un dubultas finansēšanas gadījumus.
- identificēt sistēmiskos pārkāpumus un novērtēt to ietekmi, kā arī noteikt tādas koriģējošos pasākumus, lai attiecīgā gadījumā novērstu konstatēto trūkumu atkārtošanos.

Pārbaudes (darbību revīzijas ko veic FM kā AF plāna revīzijas iestāde):

Veiktās likumības un pareizības pārbaude ietver revīziju par deklarēto atskaites punktu un mērķu precizitāti investīciju un reformu līmenī. Papildus likumības un pareizības pārbaudei veic arī pareizas finanšu pārvaldības nosacījumu izpildes pārbaudi, lai nodrošinātu pārliecību, ka līdzekļu izmantošana saistībā ar mehānisma atbalstītajiem pasākumiem atbilst piemērojamiem Savienības un valsts tiesību aktiem, un ka tiek novērsta krāpšana, korupcija, interešu konflikts un dubults finansējums un ka netiek nopietni pārkāpti pienākumi, kas paredzēti finansēšanas līgumā, kas noslēgti starp EK un dalībvalsti.

Pārbaudes apjoms būs atkarīgs no uzraudzības un kontroles pasākumu novērtējuma un sistēmas revīziju rezultātiem.

Pārbaudes apjomu var noteikt, izmantojot izlases metodoloģiju, kuras pamatā ir revīzijas iestādes profesionālais vērtējums un saskaņā ar vispārējos pieņemtos revīzijas standartus.

NB! Tā kā kopsavilkumu par veiktajām pārbaudēm ir obligāti jāpievieno Pārvaldības deklarācijai, jānodrošina, ka nozares ministrija un Valsts kanceleja, CFLA, ja attiecināms veic pietiekamu darbu pirms jebkura maksājuma pieprasījuma, ņemot vērā, ka pasākumi, kas sākti no 2020. gada 1. februāra, ir attiecināmi. EK nevarēs pieņemt tukšu dokumentu (īpaši attiecas uz pirmajiem sasniegtajiem atskaites punktiem un mērķiem). Nozares ministrija, Valsts kanceleja un CFLA gatavo kopsavilkumus par veiktajām pārbaudēm savas atbildības un kompetences ietvaros par īstenošanā esošajām vai īstenotajām investīcijām un reformām.

Kopsavilkums par veiktajām pārbaudēm (FM kā AF plāna revīzijas iestāde gatavo kopējo nacionālo kopsavilkumu):

Kopsavilkumā par veiktajām pārbaudēm ziņo par veikto revīzijas darbu un apraksta vadības un kontroles sistēmā konstatētos trūkumus un visus veiktos koriģējošos pasākumus. Koriģējošajiem pasākumiem/darbībām, jābūt tādiem, lai novērstu konstatēto trūkumu atkārtošanos un uzlabotu pārvaldības un kontroles sistēmu darbību. Norāda arī koriģējošās darbības, kas veiktas saistībā ar konstatētajiem pārkāpumiem. Pārvaldības deklarācijā būs jāziņo arī par nopietniem atklātajiem pārkāpumiem (3K un 2F). Šī iemesla dēļ ir nepieciešams saglabāt labi dokumentētu veikto revīziju un to rezultātu revīziju (konstatētie pārkāpumi un turpmākā darbība).

Kopsavilkuma par veiktajām pārbaudēm struktūra (gatavo nozares ministrija un Valsts kanceleja, CFLA, ja attiecināms):

- Ievads, kurā identificē šādus elementus: iestāde, kas veica pārbaudes un citas struktūras, kas ir bijušas iesaistītas ziņojuma sagatavošanā; struktūras un/vai sistēmas elementi, uz kuriem attiecas ziņojums; darbības, kas veiktas ziņojuma sagatavošanā.
- Pārbaudē izmantotās izlases metodikas apraksts, būtiskās pārbaudes galveno rezultātu analīze.
- Konstatētie trūkumi un veiktie koriģējošie pasākumi.
- Cita informācija: informācija par atklāto krāpšanu un aizdomām par krāpšanu, korupciju un interešu konfliktu, kas atklāta saistībā ar veiktajām revīzijām, kā arī veiktie pasākumi, tostarp darbības, kas veiktas, lai atgūtu nelikumīgi piesavinātos līdzekļus, un atgūtās summas.

FM kā AF plāna revīzijas iestāde:

- Revīzijas stratēģija un riska novērtējums: riska novērtēšanas metodoloģijas apraksts un rezultāti, kas ļāva izveidot revīzijas plānu/apjomu. Var minēt arī visas revīzijas stratēģijas/plāna izmaiņas un to pamatojumu;
- Sistēmas revīzijas: veikto revīziju apraksts, galvenie konstatējumi un secinājumi, kas iegūti no sistēmas revīzijām, pēcpārbaude par iepriekšējiem revīzijas konstatējumiem un situācijas novēršana, situācijas uzlabošanās pasākumu īstenošanā;
- Padziļinātās pārbaudes (izlases veida pārbaudes, lai apstiprinātu, ka kontroles sistēmās aprakstītās kontroles un procedūras tiek efektīvi īstenotas): veikto revīziju apraksts, galvenie konstatējumi un secinājumi, kas iegūti attiecībā uz datu par atskaites punktu un mērķu sasniegšanu ticamības un precizitātes

precizitāti. Ziņo par nopietniem pārkāpumiem, kas saistīti ar krāpšanu, korupciju, interešu konfliktu un/vai dubulto finansēšanu, un par to labošanu. Novēroto problēmu gadījumā revīzijā sniedz secinājumus, kuru rezultātā tiek sniegti ieteikumi par to, kā mazināt konstatētās problēmas.

- Informācija par vispārējo ticamības līmeni.

Lai arī EK neizvirza nosacījumus par to, kādas precīzi revīzijas pēc satura būtu jāiekļauj auditu kopsavilkumā vai to skaitu, tomēr norādīti šādi apsvērumi:

- 1) Dalībvalsts ir atbildīga par pārbaudi, "vai piešķirtais finansējums ir pareizi izmantots saskaņā ar visiem piemērojamajiem noteikumiem". Jāveic revīzijas, kuru mērķis ir nodrošināt, ka tiek ievēroti visi piemērojamie noteikumi, piemēram, valsts atbalsts, iepirkumu, valsts atbilstības noteikumi;
- 2) revīziju galvenais aspekts - nodrošināt pārlicību, ka darbojas dalībvalstu sistēmas krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanai, atklāšanai un labošanai, pārbaudīt, ka nenotiek dubulta finansēšana un pārlicināties par datu ticamību;
- 3) jāveic gan sistēmu auditi gan darbību revīzijas;
- 4) pārbaudes (nozares ministrijai, Valsts kancelejai, CFLA, ja attiecināms) jāveic "regulāri" lai pārlicinātos, ka "jebkurš pasākums ir pienācīgi īstenots". Tā kā AF ir ļoti atšķirīgs pasākumu lielums un skaits, precīzs biežums netiek norādīts, tomēr, jo lielāks ir AF plānā esošo pasākumu skaits, jo lielākam jābūt revīziju skaitam, kas nepieciešamas, lai sniegtu pārlicību.

Iekšējo auditu iesaistes apjoms:

Nozares ministrijas un Valsts kancelejas iekšējā audita iesaistes nepieciešamību un iesaistes apjomu izvērtē un nosaka katra iestāde atbilstoši savām iespējām (pieejamajai kapacitātei, pieejamajiem resursiem, nodrošinot ārpakalpojumā, ja ir pamatojums, (veicot risku novērtējumu, VKS darbības efektivitāti, FS u.c. būtiskus faktoros). Aicinām iesaistīt iespējami plaši iestāžu iekšējos auditus AF plāna ieviešanas uzraudzības procesā. Iekšējo auditu veiktos auditus var iekļaut kopsavilkumā par veiktajām pārbaudēm, tādejādi nozares ministrija un Valsts kanceleja gūst pārlicību par auditēto procesu/projektu/reformas atbilstību nacionālo normatīvo aktu prasībām. Iestāžu iekšējie auditi veic funkcijas atbilstoši Iekšējā audita likumā noteiktajam tvērumam arī AF plāna uzraudzības kontekstā. 29.septembrī notika iekšējo auditu starpinstitūciju sanāksme, kuras ietvaros FM un RI sniedza prezentāciju par redzējumu kā iestāžu iekšējie auditi var sniegt būtisku ieguldījumu AF uzraudzības procesā. Iestāžu iekšējo auditu struktūrvienības ir aicinātas konsultēties ar RI gan par auditu apjomu, gan iespējamo sadarbību AF uzraudzības procesā.

Attiecībā uz ziņošanas (pusgada ziņojumu un maksājumu pieprasījumu) procesu EK nav pagaidām paredzēts izstrādāt vadlīnijas, bet nākotnē, ja būs tāda nepieciešamība, sniegsim atsevišķus skaidrojumus par procesa nodrošināšanu.

Tiks nosūtītas EK izstrādātas vadlīnijas par veikto pārbaudi (*audit summary*) sagatavošanu.

6. Pārkāpumu konstatēšana, ziņošana un atgūšana

Regula paredz, ka jāatgūst nepamatoti izmaksātās vai neatļauti izmantotās summas. Minētajā sakarā dalībvalstīm jāvar paļauties uz savām parastajām valsts budžeta pārvaldības sistēmām. Tādējādi ir atsauce uz nacionāli valsts budžeta sistēmā esošiem mehānismiem, sodiem, korektīvām darbībām, t.sk. iepirkumu pārkāpumiem, atkarībā no finansējuma saņēmēja uzņemto saistību veida. Līgumiski regulējami jautājumi par pušu sadarbību ar mērķi panākt saistību izpildi, tajā skaitā paredzot saistību pastipriņošos līdzekļus. EK būtiski ir, ka pārkāpumi ir konstatēti un uzrādīti un nacionāli paredzētās korektīvās darbības ir piemērotas un veiktas.

Regula paredz, ka dalībvalstīm jābūt standartizētu kategoriju dati un informācija, kas ļaus novērst, konstatēt un koriģēt nopietnus pārkāpumus, proti, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus, kā arī dubulto finansējumu saistībā ar AF atbalstītajiem pasākumiem. Viennozīmīgi plānots noteikt, ka 100% izmaksāto līdzekļu atgūšana ir jānodrošina gadījumos, kad konstatēti 3K un 2F pārkāpumi.

Neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas kārtību, pusēm uzņemoties saistības, jāparedz tādu, lai neapšaubāmi nodrošinātu 100% atgūšanu 3K un 2F gadījumos, savukārt, pārējo pārkāpumu gadījumā rīcība ir atbilstoši nacionālajam regulējumam/līgumiskām attiecībām.

CFLA veiks līdzekļu atgūšanu tajos projektos, par kuru ieviešanu CFLA slēdz līgumus ar projektu ieviesējiem – finansējuma saņēmējiem.

Sagaidāmas EK atbildes uz uzdotiem jautājumiem par korektīvo darbību pieņemamo apmēru citu pārkāpumu gadījumā. Attiecībā uz neatbilstību vadības procesu plānots izstrādāt bāzes nosacījumus.

7. Ieviešana

1) Kad tiek plānota projektu īstenošanas uzsākšana?

Atbilstoši AF plānā un *Operational Arrangement* definētajam laika grafikam. Par projektu uzsākšanu ir atbildīga nozares ministrija vai Valsts kanceleja, kuras pārraudzībā ir konkrētā reforma vai investīcija (komponentē). FM ir apkopojusi nozaru ministriju un Valsts kancelejas iesniegto informāciju par plānotā normatīvā regulējuma izstrādi un atlasēm.

Laika grafiks pieejams vietnē: [Plānotās projektu atlases \(esfondi.lv\)](http://plānotāsprojektuatlases(esfondi.lv))

2) Vai būs noteikts termiņš (laika limits) atsevišķa projekta īstenošanai?

Atbilstoši AF plānā un *Operational Arrangement* definētajam laika grafikam un konkrētās investīcijas ieviešanas MKN vai informatīvajā ziņojumā noteiktajam laika grafikam. Projekta īstenošanas laiks jāpielāgo atskaites punktu un mērķu sasniegšanas gala termiņiem.

3) *Kāds ir projektu īstenošanas gala termiņš?*

Atbilstoši AF plānā un *Operational Arrangement* definētajam laika grafikam. Kopumā atbilstoši Regulai projekta izdevumu veikšanas termiņš un investīciju ieviešanas termiņš ir no 2020.gada 1.februāra līdz 2026.gada 31.augustam. Līdz 2026.gada 31.augustam vai ātrāk, saskaņā ar AF plānu nepieciešams nodrošināt noteikto rādītāju sasniegšanu, investīcijas darbību veikšanu, maksājumu veikšanu, kā arī nodrošināt visu nepieciešamo pārbaužu veikšanu, lai pārliecinātos par rādītāju sasniegšanu un pārkāpumu neesamību.

4) *Kā pārliecināties par avansa izlietojumu pirms nākamā avansa piešķiršanas, ņemot vērā, ka AF plāna investīciju finansēšanas pamats ir sasniegtie atskaites mērķi un punkti, nevis faktiski veiktās izmaksas.*

Situācijās, kad CFLA būs līgumslēdzējs, CFLA veiks avansa maksājumus atbilstoši MKN noteiktajiem apjomiem un biežumam. Avansa maksājumus ieteicams sasaistīt ar sasniegtajiem atskaites punktiem un mērķiem.

AF plāna ieviešanas laikā var plānot piešķirt **avansa maksājumus** finansējuma saņēmējiem, ja par AF plāna investīcijas ieviešanu atbildīgā nozares ministrija vai Valsts kanceleja, izvērtējot riskus sasniegt noteiktos mērķus un atskaites punktus, uzskata to par nepieciešamu, vienlaikus izvērtējot riskus attiecībā uz papildu slogu valsts budžetam un administratīvo slogu administrēšanā iesaistītajām institūcijām. Ja ir paredzēta iespēja finansējuma saņēmējiem izmaksāt avansu, norāda skaidrus tā saņemšanas nosacījumus (kā, piemēram, avansa apjoms un tā pieprasīšanas un izmaksāšanas kārtība) (ja attiecināms⁶). Lai nodrošinātu efektīvu **naudas plūsmu**, investīcijas ieviešanas nosacījumos var norādīt konkrētu termiņu, kādā jāsasniedz attiecīgais atskaites punkts, izmantojot saņemto avansu, un kārtība, kādā tas atmaksājams, ja attiecīgais atskaites punkts konkrētajā termiņā netiek sasniegts. Informāciju par plānoto naudas plūsmu sniedz, aizpildot MK noteikumu anotācijas III sadaļu "Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem"⁷, vai informatīvajā ziņojumā sniedzot līdzvērtīgu informāciju.

Projektu iesniegumu atlasēs, kurās CFLA būs līgumslēdzējs, nozaru ministrijai vai Valsts kancelejai MK noteikumos vai informatīvajā ziņojumā⁸ ir skaidri jānosaka, ka:

- 1) līgumus vai vienošanās par projektu īstenošanu slēgs CFLA;
- 2) jāparedz maksājuma pieprasījuma veids (avansa, starpposma vai noslēguma maksājuma pieprasījums) un sasaiste ar projekta sasniedzamajiem atskaites punktiem un mērķiem;
- 3) jānorāda avansa maksājuma pieprasījuma maksimālais apjoms, izvērtējot pieejamo informāciju par riskiem, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi ES fondu ieviešanā, sasaistot avansa pieprasījuma apjomu ar projekta sasniedzamajiem atskaites punktiem un mērķiem;

⁶ Ja finansējuma saņēmēji ir valsts pārvaldes iestādes, tām avansa maksājumi netiek plānoti, jo tām ir iespējams saņemt priekšfinansējumu pieprasot to no valsts budžeta.

⁷ Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra instrukcija Nr. 19 "Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība" IV sadaļa "Anotācijas III sadaļas "Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem" aizpildīšana"

⁸ Ja ir panākta attiecīga vienošanās ar CFLA par CFLA iesaisti investīcijas ieviešanā kā līgumslēdzējam

- 4) pēc līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu noslēgšanas, finansējuma saņēmējam būs nepieciešams iesniegt plānoto maksājumu pieprasījumu iesniegšanas grafiku.

Iesakām nozares ministrijai vai Valsts kancelejai informatīvajā ziņojumā (ja attiecināms) vai MK noteikumos noteikt, ka **avansa maksājumu var plānot ne lielāku kā 30%** no kopējām projekta izmaksām, nosakot avansa maksājuma saņemšanas nosacījumus, t.i. sasaistot ar projekta sasniedzamajiem mērķiem un atskaites punktiem.

Nozares ministrija vai Valsts kanceleja informatīvajā ziņojumā (ja attiecināms) vai MK noteikumos var noteikt, ka finansējuma saņēmējs var saņemt vairākus avansus, paredzot nosacījumu, ka nākamo avansu var saņemt pēc tam, kad iepriekšējais ir apgūts pilnā apmērā. Avansu plānošanā aicinām **neparedzēt lielāku avansa un starpposma maksājumu par 90% no kopējā investīcijas finansējuma.**

Iesakām nozares ministrijai vai Valsts kancelejai, lai plānotu naudas plūsmu, informatīvajā ziņojumā vai MK noteikumos paredzēt, ka pēc līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu noslēgšanas, finansējuma saņēmējam būs jāiesniedz **plānotais maksājumu pieprasījumu iesniegšanas grafiks.**

Ja finansējuma saņēmēji ir valsts pārvaldes iestādes, tām avansa maksājumi netiek plānoti, jo tām ir iespējams saņemt priekšfinansējumu, pieprasot to no valsts budžeta.

5) Kādi ir AF plāna investīciju pēcuzraudzības un ilgtspējas nosacījumi?

Informatīvajā ziņojumā vai MK noteikumos jānosaka projekta dokumentācijas glabāšanas nosacījumus un ilgumu, kuriem jābūt pieejamiem piecus gadus pēc pēdējā maksājuma veikšanas, ja vien specifiskie normatīvie akti nenosaka garāku dokumentu glabāšanas termiņu, piemēram, komercdarbības atbalsta gadījumā, kā arī AF investīciju administrēšanā iesaistīto institūciju piekļuves tiesības tiem. EK paredz iespēju 5 gadus pēc pēdējā maksājuma veikšanas veikt auditu konkrētās investīcijas vai reformas īstenošanas sasniegto atskaites punktu un mērķu pārbaudei. Tāpat informatīvajā ziņojumā vai MK noteikumos jānosaka nepieciešamie investīciju pēcuzraudzības un ilgtspējas nosacījumi, ja attiecināms atbilstoši nozares un investīciju specifikai, lai nodrošinātu efektīvu, lietderīgu un jēgpilnu finanšu izlietojumu un mērķu sasniegšanu, vienlaikus ņemot vērā iestādēm pieejamos resursus (vai ierobežojumus) papildu uzdevumiem, piemēram, pēcuzraudzības veikšanai.

6) Lūdzu specifiski pastāstīt kā tiks veiktas principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu (Do No Significant Harm (DNSH))” pārbaudes.

Informatīvā ziņojuma vai MK noteikumu sākumā definē to saturu, pamatā balstoties uz AF plānā ietverto informāciju par attiecīgo plānoto investīciju nosaka principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” (turpmāk – DNSH) novērtējumā noteiktās veicamās darbības.

EK vadlīnijas – *Commission Notice “Technical guidance on the application of “do not significant harm” under Recovery and Resilience Facility Regulation”* pieejamas: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/c2021_1054_en.pdf

Atgādinām, ka EK ir aicinājusi ieviešanas nosacījumus (MKN un IZ) skatot ar EK, jo īpaši, lai nodrošinātu principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” pareizu un nepārprotamu piemērošanu atbilstoši AF plānā panāktajām vienošanās.

7) Ja finansējuma saņēmējs projekta ietvaros piesaista neatkarīgo revidentu/iekšējo auditoru, lai apliecinātu atskaites punktu un mērķu sasniegšanu un izmaksu pamatotību, vai ir plānots noteikt vienotas procedūras, saskaņā ar kurām pārbaudes ir veicamas (piemēram, iepriekš saskaņotas procedūras saskaņā ar IFAC standartu un kodeksu), kā arī prasības, kurām jāatbilst šim revidentam (piemēram, jābūt reģistrētam kā revidentam Zvērīnātu revidentu reģistrā, jābūt IFAC biedram)?

Saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem zvērīnāta revidenta profesija ir reglamentēta. Profesijas reglamentāciju nosaka Revīzijas pakalpojumu likums, likums “Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” un izrietošie Ministru kabineta noteikumi. Zvērīnāta revidenta profesionālo darbību ir tiesīgi veikt sertificēti zvērīnāti revidenti un licencētas zvērīnātu revidentu komercsabiedrības.

Finansējuma saņēmējs var izmantot arī iekšējos auditorus, lai gūtu pārliecību par līdzekļu atbilstošu izlietojumu un atskaites punktu un mērķu sasniegšanu, t.sk. attiecīgus speciālistus, kuri nav reģistrēti kā revidenti Zvērīnātu revidentu reģistrā. Līdz ar to var izvēlēties atbilstošāko veidu kā gūt pārliecību un uz kā balstīties sniedzot apliecinājumu, ka viss ieviešanas process ir noticis atbilstoši nacionālajiem un ES normatīvajiem aktiem.

8) Vai šobrīd FM plāno izstrādāt kārtību, kādā nozaru ministrijas iesniedz savus IKS FM? Piemēram, šajā ES fondu plānošanas periodā FM ir izveidojusi vietni MOSS, kurā vismaz reizi gadā AI, SI ievieto savas aktualizētās kārtības/IKS. Vai līdzīga sistēma/kārtība ir plānota arī attiecībā uz ANM? Lielākais ieguvums vietnei MOSS ir, ka RI, pirms audita uzsākšanas kādā no iestādēm, jau var aplūkot IKS, tādējādi mazinot administratīvo slogu auditos iesaistītajām iestādēm, kā arī samazinot audita periodu par dokumentu apmaiņas laiku starp iestādēm. Vai uzraudzības nodrošināšanai un iekšējās kontroles sistēmas veidošanai vēl ir plānota piemēram, vadlīniju vai ieteikumu izstrāde?

Varētu tikt piemērota līdzīga prakse. Informējam, ka 2021.-2027.gada plānošanas periodā ir plānots veikt uzlabojumus KPVIS vietnē, attiecīgi ir plānots, ka iestādes arī AF ietvaros procedūras varētu iesniegt minētajā sistēmā. Pieņemam, ka attiecībā uz vairākiem procesiem 2021.-2027.gada plānošanas perioda un AF procedūras tiks apvienotas.

Iestāžu IKS izstrādi regulē MK noteikumi Nr. 630 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas

personas institūcijā”. Ja nepieciešams, iestāžu IKS tiek papildināta ar prasībām, kas attiecas specifiski uz AF ieviešanu.

- 9) *Vai izstrādātos iekšējos noteikumus ir jāskaņo ar Finanšu ministriju? Līdz kuram laikam iekšējiem noteikumiem ir jābūt izstrādātiem? Kad plānoti pirmie auditi par izstrādāto iekšējo kontroles sistēmu ANM ieviešanai ministrijās?*

Iestādes IKS jābūt izstrādātai un apstiprinātai pirms tiek uzsākts īstenot AF plānā noteiktos reformas vai investīcijas, līdz ar to atbilstošām IKS jābūt izstrādātām/papildinātām iespējami ātri. EK nenosaka īpašas prasības IKS izstrādei, tām jābūt atbilstoši nacionālajam regulējumam. FM kā AF plāna koordinators neplāno iestāžu iekšējo noteikumu skaņošanu. Auditu stratēģijā tiks precīzāk aprakstīts plānotais auditu apjoms. Precīzāka informācija būs pieejama pēc auditu stratēģijas saskaņošanas ar EK.

- 10) *Augustā beigās nozaru ministrijas komentēja un sniedza viedokli par EK izstrādāto dokumentu “Discussion Note on the Payment Requests in the Context of the Recovery and Resilience Facility”. EK atbildes uz daudzajiem neskaidrajiem–jautājumiem būtiski palīdzētu IKS izstrādē. Tāpēc vēlamies uzzināt, kad varētu saņemt atbildes/skaidrojumus no EK?;*

Precizētā dokumenta versija un atbildes/skaidrojumi no EK puses nav saņemti.

8. IT sistēma

- 1) *EK IT sistēma “FENIX”*

AF plāna ieviešanā iesaistītas institūcijas ievada visu nepieciešamo informāciju KPVIS. CFLA sadarbībā ar FM, pielāgo KPVIS tādā apjomā un detalizācijā, lai nodrošinātu EK pieprasītos datus caur FENIX sistēmu.

Šobrīd notiek FENIX testēšana testa vidē (vēl nesatur visu nepieciešamo informāciju), bet tuvākajā laikā (oktobra sākumā) to nodrošinās produkcijas vidē. Pēc EK sniegtās informācijas pilna FENIX funkcionalitāte varētu būt uz 2022.gada janvāri.

- 2) *Vai projektu iesnieguma veidlapa būs jāiesniedz visu investīciju ietvaros neatkarīgi no finansējuma saņēmēja (privāta vai publiska organizācija) un atlases veida. Vai Finanšu ministrija var identificēt iespējamās projekta iesniegumu sadaļas?*

KPVIS tiks iestrādāta vienkāršota projektu iesniegumu veidlapa, proti, obligāto datu kopums, kas nepieciešamas atskaišu gatavošanai EK. Minētais datu kopums var tiks atrunāts līgumā vai vienošanās, neveidojot projekta veidlapu.

9. Investīciju un reformu MK noteikumu un informatīvā ziņojuma izstrāde

1) Lūdzam skaidrot, vai AF investīcijas informatīvajā ziņojumā vai Ministru kabineta noteikumos ir obligāti jāiekļauj izmaksu aprēķina metodikas apraksts, gadījumos, kad nav paredzēts piemērot vienkāršotās izmaksas un faktiskās izmaksas tiks noteiktas iepirkumu rezultātā. Savukārt AF plānā (t.sk. 2.pielikumā) izmaksu aprēķina metodikas aprakstā izmaksas ir norādītas, balstoties uz līdz AF plāna izstrādes brīdim veiktajām tirgus izpētēm un iepriekš īstenoto projektu izmaksām, kas var mainīties atkarībā no faktiskās tirgus situācijas.

Izmaksu aprēķina metodikas apraksts nav jāiekļauj, tomēr minētajām izmaksām jāspēj nodemonstrēt, ka tās tiks izmantotas atskaites punktu un mērķu sasniegšanai. EK norāda, ka netiks "pārskatīta" informācija par izmaksām, kā arī EK nepārbaudīs vai nelūgs dalībvalstis pamatot faktiskās izmaksas ar aplēstajām izmaksām. Dalībvalsts pienākums izmantot AF resursus atskaites punktu un mērķu sasniegšanai. Attiecīgi nozares ministriju, Valsts kancelejas un finansējuma saņēmēju uzdevums ir nodrošināt atskaites punktu un mērķu sasniegšanu par AF plānā norādīto finansējumu, ievērojot nacionālo likumdošanu un normatīvo regulējumu.

2) AF ierobežotas atlases gadījumā paredzēts rakstīt informatīvo ziņojumu, kur cita starpā tiks izklāstīti būtiskākie ieviešanas nosacījumi. Kādu atbilstošāko rīcību FM saredz nosacījumu maiņas gadījumā? MK noteikumu gadījumā tie būtu MKN grozījumi, taču informatīvos ziņojumus nemēdz grozīt.

FM kā atbilstošāko rīcību nosacījumu maiņas gadījumā aicina virzīt aktualizētu informāciju MK, kas būtu skatāma kā papildus informācija par veicamajiem darbiem, plānoto laika grafiku jauna informatīvā ziņojuma formā, tai skaitā MK protokollēmumā nosakot jaunus laika grafikus, veicamos darbus, ja tas attiecināms. FM jau iepriekš skaidrojums norādīja, ka kopumā MK par progresu ziņos saskaņā ar MK noteikumu Nr.621 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība" 18.punktu reizi pusgadā. Nozares ministrija un Valsts kanceleja šo nosacījumu maiņu ar savu informatīvo ziņojumu uz MK var virzīt arī ārpus minētā termiņa, ja tas ir būtiski AF plāna ieviešanas nosacījumu nodrošināšanai.

10. Jautājumi par MK noteikumiem "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna īstenošanas un uzraudzības kārtība"

1) MK noteikumu projekta 8.6. un 9.4.apakšpunktā kā AF īstenošanas un uzraudzības pamats minētas FM izdotas vadlīnijas, tai skaitā minēts, ka tās tiks izmantotas par pamatu korektīvo darbību veikšanai, kas ir pretrunā LV nacionālajai likumdošanai, kas paredz atbildību pret privātpersonu saskaņā ar ārēju NA.

Skaidrojam, ka vadlīnijas ir darba dokuments, lai veidotu vienotu pieeju AF plāna īstenošanā un uzraudzībā starp iesaistītajām nozares ministrijām, Valsts kanceleju. Prakse aizgūta un sekmīgi darbojas no ES fondu 2007. -2013. gada plānošanas perioda, kad ES fondu vadībā bija iesaistītas vairākas sadarbības iestādes, ne tikai CFLA un bija būtiski, lai FS tiktu vienādi piemēroti ārējie normatīvie akti. Šīs vadlīnijas ir saistošas iestādēm, kas darbojas AF sistēmā, pret privātpersonu korektīvās darbības tiks veiktas saskaņā ar ārējiem NA, konstatējot šo NA pārkāpumu. Tāpēc arī MK noteikumos par AF vadību lietots termins – ievērojot vadlīnijas, kas norāda uz šo dokumentu kā darba materiālu vadībā iesaistītajām institūcijām, lai vienādotu kopējo AF administrēšanas praksi.

2) Lūgums paredzēt tiesības ministrijai veikt atlases procedūru, ne tikai CFLA (MK noteikumu 9.3. apakšpunktā CFLA cita starpā atrunātas tiesības veikt investīcijas projektu iesniegumu atlasi un slēgt līgumu vai vienošanos par investīcijas projekta īstenošanu. Ņemot vērā iespējamību, ka atsevišķās programmās projektu iesniegumu atlase var tikt paredzēta ministrijas kompetencē, lūdzam papildināt MK noteikumu 8.punktu, paredzot šādas tiesības arī nozares ministrijām, tai skaitā Valsts kancelejai, ar atrunu, ka tiek nodalītas atbalsta piešķiršanas un uzraudzības funkcijas)

Skaidrojam, ka 9.3. apakšpunktā minētais regulējums attiecībā uz CFLA pienākumu organizēt atlasi noteikts ar mērķi, ka šāds nosacījums CFLA ir kā papildus pienākums ārpus horizontālajos AF noteikumos noteiktajiem uzraudzības uzdevumiem un tam, savukārt, ir jābūt skaidri definētam AF investīciju īstenošanas noteikumos, tai skaitā, šo funkciju pirms tam izvērtējot no CFLA resursu pieejamības viedokļa (visas plānotās atlases tika apzinātas jau AF plāna izstrādes procesā un uz tā pamata tika plānoti ierobežotie CFLA iesaistes resursi). Minētā norma nekādā mērā neierobežo ministrijas tiesības izstrādāt AF investīciju noteikumus, atlases procesu paredzot konkrētās ministrijas resora ietvaros, vēl jo vairāk, ja to jau sākotnēji paredzēja AF plāna īstenošanas nosacījumi. Minētās tiesības izriet tai skaitā no AF horizontālo noteikumu 8.1. apakšpunktā noteiktā.